

Validace a verifikace vyšetření v molekulární genetice

Alexandra Štambergová

Fakultní nemocnice v Motole

Laboratoře ÚBLG, Ústav biologie a lékařské genetiky UK 2. LF a FN Motol, Praha

10.4.2012, Praha

Téma přednášky

Základní pojmy s odkazy na normu ČSN EN 15 189.2007

Analytická validace molekulárně genetických metod

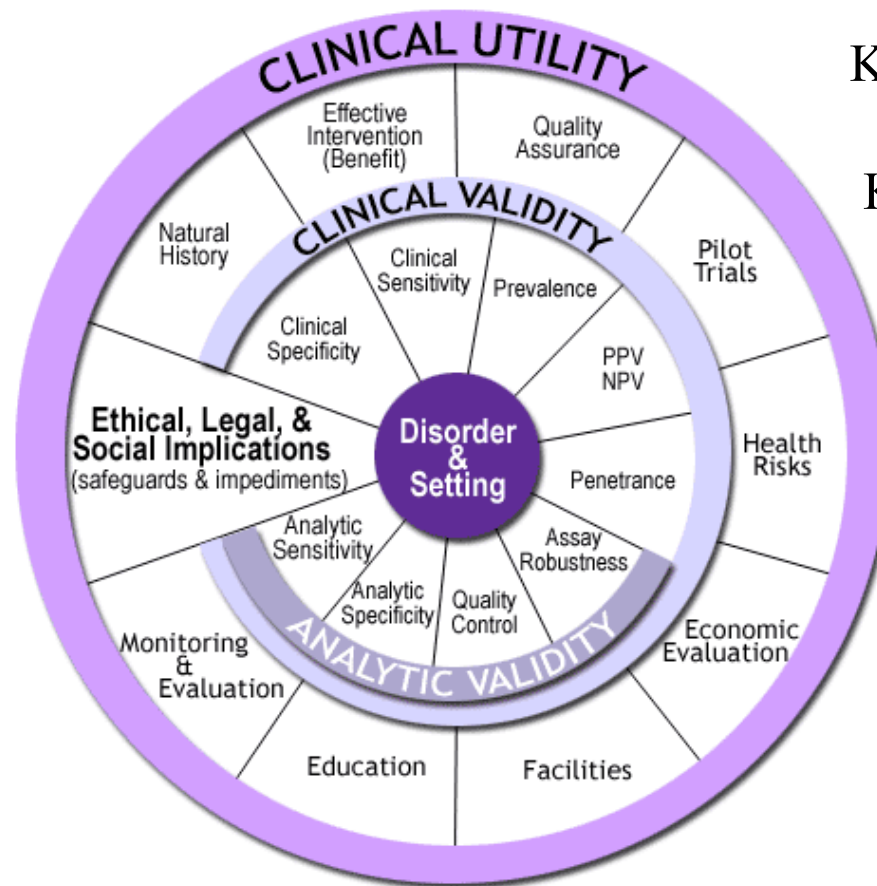
Proč? Kdo? Kdy? Jak?

Validační parametry

Praktické ukázky validací metod z naší laboratoře

Hodnocení kvality genetického testování model ACCE

Etický,
legální a
sociální
význam

Klinická užitečnost

Klinická validace

Analytická validace

Legislativní požadavek

**Zákon č. 373/2011 Sb.,
o specifických zdravotních službách (od 1.4.2012)**
genetická laboratorní vyšetření lze provádět pouze v laboratořích,
jejichž odborná způsobilost byla posouzena podle
harmonizované normy ČSN EN ISO 15 189:2007 akreditující
osobou (ČIA o.p.s.)

Mezinárodní normy řízení kvality

Validace metod **je vyžadována** normami řízení kvality

ČSN EN ISO/IEC 17025

Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří

ČSN EN ISO 15189:2007

Zdravotnické laboratoře - Zvláštní požadavky na kvalitu a způsobilost

Validace a verifikace

ČSN EN ISO/IEC 17025, 5.4.5.1

Validace je potvrzení přezkoušením a poskytnutím objektivního důkazu, že jsou jednotlivé požadavky na specifické zamýšlené použití splněny

potvrzení zkoumáním

Verifikace je potvrzení, že data o analytických znacích poskytnutá výrobcem, jinou laboratoří nebo referenční institucí jsou v dané laboratoři dosažena

potvrzení ověřováním

Validace metod
ČSN EN ISO 15189.2007

5.5.1

Laboratoř musí používat takové postupy vyšetření... které jsou **vhodné** pro dané použití.

5.5.2

K potvrzení toho, že postupy vyšetření jsou **vhodné** pro daný účel, **musí** laboratoř používat **pouze validované postupy**.

**Normy říkají co je třeba udělat,
ale ne jak se to má udělat a v jakém rozsahu**

????????

Směrnice a dokumenty týkající se analytické validaci metod

Eurogentest: A standardized framework for the validation and verification of clinical molecular genetic tests. Ch.J. Mattocks a kol. *European Journal of Human Genetics* (2010) 18, 1276-1288

Analytická validace metod molekulární genetiky určených pro analýzu lidského genomu. R. Brdička a kol. **Klinická biochemie a metabolismus 1/2007**

Validace a verifikace molekulárně biologických metod založených na analýze extrahumánního genomu. (www.cskb.cz)

B. Friedecký a kol. **Klinická biochemie a metabolismus 2/2006**

ICH Guideline: Validation of Analytical Procedures: Text and Methodology - Q2(R1) (1995, 1996, revised 2005)

Eurachem: Vhodnost analytických metod pro daný účel. Laboratorní příručka pro validaci metod a související činnosti (www.eurachem.cz), (1999)

Proč validujeme ?

- jeden ze základních prvků zajišťování kvality
- musíme se ujistit, že metoda je vhodná pro daný účel
  - dát určité garance za naše výsledky
- zaručit vzájemnou kompatibilitu výsledků vyšetření provedených na různých pracovištích a to i na mezinárodní úrovni
- u akreditovaných subjektů je validace metod požadována normou řízení kvality

Kdo validuje ?

výrobci diagnostik - vývojová validace

Ustanovení dle direktivy IVD 98/79 EC musí výrobce uvádět na trh EU pouze validované měřicí systémy. Rozsah validace je dán normou (EN 13612:2002)

laboratoře - interní validace

Konečná odpovědnost za validaci metody je na laboratoři

Kdy validujeme ?

- před tím, než je metoda uvedena do rutinního používání
  - pokud se změní metoda
(přístroj s jinými parametry, jiný typ biologického vzorku atd.)
- pokud výsledky interních nebo externích kontrol kvality nevyhovují
- naplnění požadavku normy – validace již používaných metod v laboratoři (retrospektivní validace)

V jakém rozsahu validujeme?

Laboratoř sama zhodnotí, jak konkrétní metodu bude validovat/verifikovat a v jakém rozsahu. Citované směrnice mají charakter **doporučení**.

Cílem je získat dostatek údajů k rozhodnutí, že metoda poskytuje správné výsledky a že je vhodná pro zamýšlený účel.

Při rozhodování o rozsahu validace by měly být zohledněny i **náklady a technické možnosti**.

Plná validace

Místní postupy - metody vyvinuté v laboratoři
(„in-house“)

Metody převzaté (např. publikované v literatuře)

Metody využívající komerční kity (CE/IVD) s
upraveným postupem

Verifikace - zkrácený postup validace

Metody využívající komerční kity (CE/IVD)

- přesně dle návodu výrobce – druh materiálu (vzorku), proces izolace DNA, objem pipetovaných komponent
- v souladu se zamýšleným použitím, které je výrobcem jasně deklarováno
  - dodržení doporučený systém interních kontrol kvality

Metody již používané a validované v laboratoři

(např. sekvenace) rozšíření o nové geny

Standardizované metody

u diagnóz, pro které existují doporučení v rámci směrnic pro správnou laboratorní praxi je doporučena metoda považována za normalizovanou.

Jak postupujeme ?

Vypracujeme validační/verifikační **plán**

Provedeme **experimenty**

Vyhodnotíme výsledky a zdokumentujeme vypracováním
validačního reportu

Součástí jsou primární data měření a laboratorní
protokoly.

Plán validace

- rozhodneme, zda půjde o **validaci** nebo **verifikaci**
- určíme, k jakému účelu bude metoda používána
- definujeme **pracovní postup** (dostatečně přesný – princip metody, rozsah použití, přístroje – režim údržby, reagentie atd.) včetně izolační metody DNA
- zvolíme **validační parametry** dle charakteru metody
- **kontrolní vzorky** a jejich počet, s kterými provedeme experimenty

Provedení, vyhodnocení a dokumentování

- **experimentální činnost**, provedená v laboratoři na kvalifikovaných přístrojích (pipety), proškolenými pracovníky.
- **limity metody** – např. délka fragmentu, obsah GC, množství vstupní DNA, použitý izolační postup, selektivita – rozlišení F508del a I507del atd.
- **validační report – zpráva**: laboratorní protokoly, kdo provedl měření a kdy, doložit primární data. Definujeme i **režim interních a externích kontrol** kvality.

Z validace musí být zřejmé, zda metoda, **použitá v podmínkách laboratoře**, je vhodná pro daný účel.

Po validaci metody následuje vypracování SOP.

Validační parametry

Accuracy = přesnost

Precision = preciznost

Trueness = pravdivost

Bias – vychýlení, strannost

Specificity = specifičnost

Senzitivity = citlivost

ČSN ISO 3534-2:2010 Statistika - slovník a značky. Část 2 aplikovaná statistika

Mezinárodní metrologický slovník (International Vocabulary of Metrology VIM3:2008)

Přesnost Accuracy

"Těsnost shody mezi naměřenou hodnotou veličiny a pravou hodnotou měřené veličiny."

V tradiční analytické literatuře se "accuracy" překládalo jako "správnost"

Přesnost se dá vyjádřit jako **preciznost a pravdivost**, tj. zhodnocením vlivů **náhodných** a **systematických** faktorů.

Preciznost   Precision

Těsnost shody mezi naměřenými hodnotami získanými opakovaným měřením

Např. v jedné sérii, v jednom dni, jedním pracovníkem

opakovatelnost (repeatability)

intra –run, within – run, intra- batch, intra-assay

Např. vzájemné porovnání mezi sériemi v různých dnech

reprodukovatelnost (reproducibility)

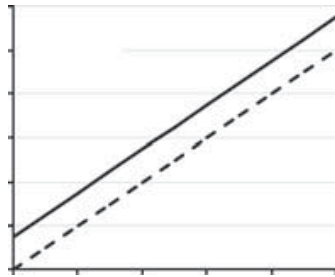
inter – run, between – run, inter – batch, inter-assay

Vyjadřuje se u kvantitativních metod nejčastěji **směrodatnou odchylkou, rozptylem nebo variačním koeficientem.**

V tradiční analytické literatuře se "precision" překládalo jako "přesnost"

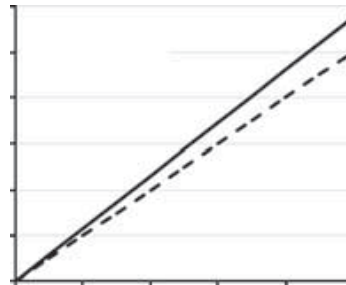
Pravdivost   Trueness

Těsnost shody mezi aritmetickým průměrem měření a referenční hodnotou

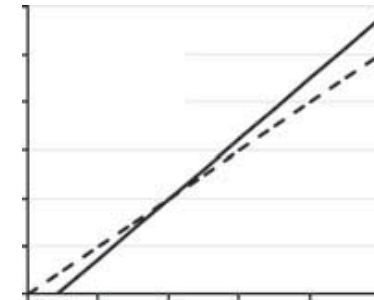
Referenční hodnota

Konstantní vychýlení

Referenční hodnota

Proporcionální vychýlení

Referenční hodnota

Proporcionální a konstantní vychýlení

Mírou pravdivosti je obvykle vychýlení (bias)
Vychýlení představuje kvantifikaci systematické chyby měření
(korekční faktor)

Specifičnost - specificity

pravděpodobnost **negativního výsledku** testu v případě nepřítomnosti hledané varianty testovaného znaku.

Je vyjadřována jako poměr mezi správnou negativitou (TN) a součtem správné negativity a falešné positivity (FP)

$$\text{TN}/(\text{TN}+\text{FP})$$

Citlivost - sensitivity

pravděpodobnost **pozitivního výsledku** testu v případě přítomnosti hledané varianty testovaného znaku.

Je vyjadřována jako poměr mezi správnou pozitivitou (TP) a součtem správné positivity a falešné negativity (FN)

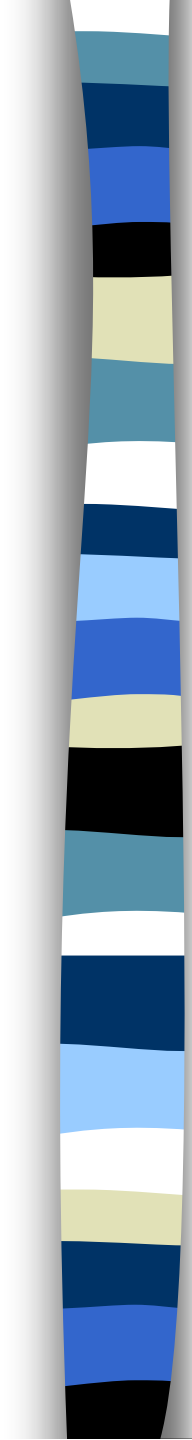
$$\text{TP}/(\text{TP}+\text{FN})$$

Robustnost

Ověřujeme vnímavost metody na případné odchylky od optimálních nebo běžných podmínek jejího provádění

operátor
termocykler
DNA koncentraci
PCR master mix

Validaci je třeba vhodně a efektivně naplánovat

Vzorky analyzované v rámci robustnosti a reprodukovatelnosti metody lze využít i pro vyhodnocení citlivosti a specifčnosti metody.

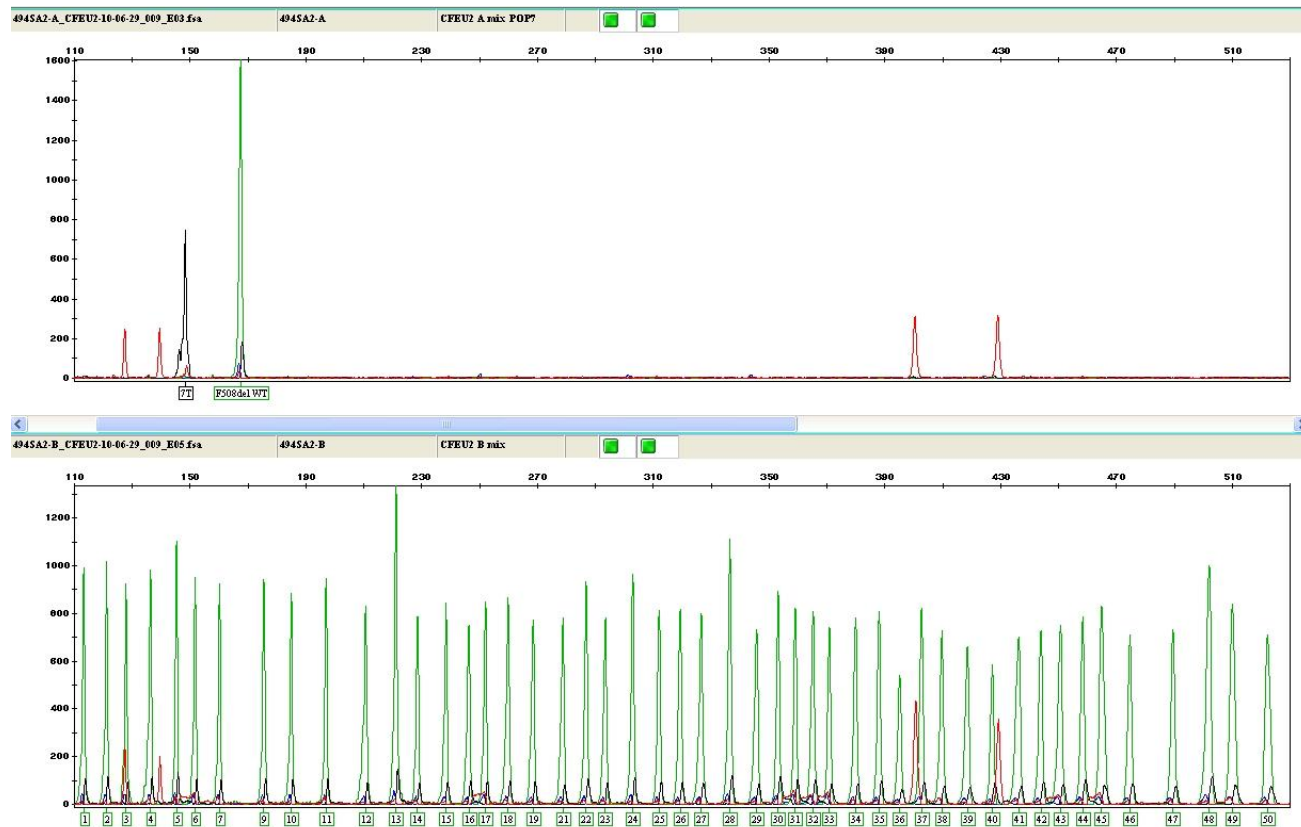
Metodu, která je již používána laboratoří a je zahrnuta do EQA, je možné **validovat retrospektivě** vyhodnocením výsledků EQA
(specifčnost, citlivost, reprodukovatelnost, robustnost)

Sníží se tím výrazně počet analyzovaných vzorků.

Vyšetření 50 nejčastějších mutací a Tn polymorfismů genu *CFTR* pomocí kitu ELUCIGENE CF – EU2 CE IVD kit – zavedení metody v laboratoři

Kit ELUCIGENE CF-EU2 je určen pro simultánní *in vitro* detekci a identifikaci 50 nejčastějších lidských mutací v *CFTR* genu a *CFTR* polymorfismu Tn, a jejich wild type sekvencí v Evropské populaci.

Specifická hybridizace primerů metodu fluorescenční ARMS – amplifikační refrakční mutační systém. Fragmentační analýza na genetickém analyzátoru.

Vyšetření 50 nejčastějších mutací a Tn polymorfismů genu *CFTR* pomocí kitu ELUCIGENE CF – EU2 CE IVD

Metoda **CE IVD** – validace provedená výrobcem kitu – výsledky uvedeny v návodu pro použití (Performance characteristics).

Metoda bude použita přesně **dle návodu výrobce**

Verifikace metody – zkrácená validace

Ve své podstatě je to metoda kvantitativní – separace fluorescenčně značených fragmentů dle velikosti kapilární elektroforézou. Vyhodnocení pomocí software pro fragmentační analýzu za použití velikostních standardů.

Výsledkem analýzy je **určení genotypu na základě zhodnocení přítomnosti píků v mixu A a mixu B**. Přítomnost mutantních a normálních alel je odlišena také barevně (zelené píky wt, modré mutované)

Vzorky DNA izolované z periferní krve, Guthrieho kartiček, kultivované buňky plodové vody a choriových klků – izolační postup

Vzorky **známého genotypu** – pozitivní/negativní

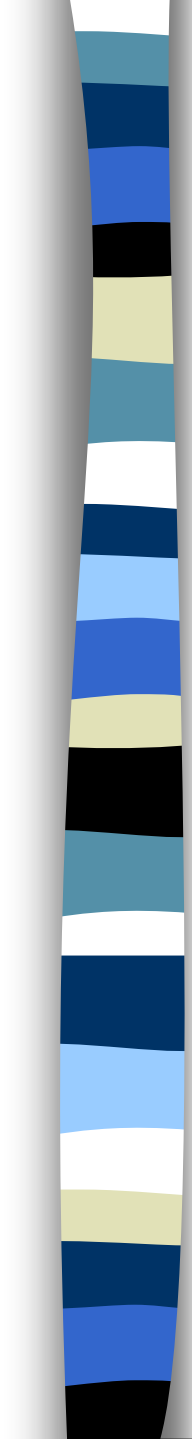
Kit obsahuje kontrolní DNA – normální (wt pro vyšetřované mutace)

Cena a časová náročnost vyšetření

Validační parametry - citlivost, specifčnost, reprodukovatelnost, opakovatelnost a robustnost

Analyzované vzorky byly zaslepené

Vzorek	Genotyp	Tn poly-morfismus	Typ vzorku	Matrice vzorku	Metoda izolace vzorku	Ověření genotypu - metoda analýzy	Datum analýzy	Datum analýzy validačního parametru	Validační parametr
494SA2	wt/wt	7T/7T	W-type homozygot	Krevní skvrny	InnuPrepForensic kit*****	x	x	29.6.2010, 28.7.2010	Opakovatelnost
210SA1	wt/wt	7T/9T	W-type homozygot	Krevní skvrny	QIAamp DNA mini kit Qiagen	CF EU 1	15.12.2010	21.7.2010	Specifická
2325C	wt/wt	7T/7T	W-type homozygot	Krev	Gentra*	CF Roche strips	2.12.2008	22.7.2010	Specifická
751SA-A	wt/wt	7T/7T	W-type homozygot	Krevní skvrny	InnuPrepForensic kit*****	CF EU 1	12.7.2010	9.8.2010	Specifická
2577X	wt/wt	7T/7T	W-type homozygot	Nativní buňky plodové vody	Guanidin HCl***	x	x	1.9.2010	Matrice vzorku
2565X	wt/wt		W-type homozygot	Kultivované buňky plodové vody	Gentra*	x	x	27.7.2010	Matrice vzorku
2563X	wt/wt	7T/9T	W-type homozygot	Kultivované buňky plodové vody	Gentra*	x	x	19.7.2010	Matrice vzorku
1898C	R117H	7T/7T	M-type, heterozygot	Krev	Gentra*	CF EU 1, sekvenace, digesce	2.9.2009	13.7.2010	Citlivost
1783D	CFTR dele 2,3	7T/9T	mut/wt heterozygous	Krev	Gentra*	CF EU 1	2.9.2009	22.7.2010	Citlivost
1783A	F508del/ CFTR dele 2,3	7T/9T	složený heterozygot	Krev	x	F508del, CFTRdele2,3	1.9.2005,13.9.2005,6.9.2005,13.9.2005	22.7.2010	Citlivost
785SA = 2559A	F508del/ CFTR dele 2,3	7T/9T	složený heterozygot	Krevní skvrny	InnuPrepForensic kit*****	F508del, CFTRdele2,3	20.7.2010	28.7.2010	Citlivost
2559A= 785SA	F508del/ CFTR dele 2,3	7T/9T	složený heterozygot	Krev	Gentra*	F508del, CFTRdele	20.7.2010	20.7.2010	Citlivost a k ověření genotypu vzorku 785SA
236SA1	F508del/1717-1G>A	7T/9T	složený heterozygot	Krevní skvrny	InnuPrepForensic kit*****			21.7.2010	Citlivost
2569A	F508del/ CFTR dele 2,3	7T/9T	složený heterozygot	Krev	Gentra*	F508del, CFTRdele	2.8.2010, 3.8.2010	2.8.2010	Citlivost
0100A	F508del/2184delA	7T/9T	složený heterozygot	Krev	x			22.7.2010	Citlivost
723SA	F508del	9T/9T	M-type homozygot	Krevní skvrny	InnuPrepForensic kit*****	F508del	8.7.2010	29.6.2010	Citlivost
2095A	F508del	7T/9T	M-type, heterozygot	Krev	není izolační protokol	sekvenace		22.7.2010	Citlivost
2450A	G551D	7T/7T	M-type, heterozygot	Krev	Autogenflex****	sekvenace		13.7.2010	Citlivost
1647X	F508del, N1303K	9T/9T	složený heterozygot	Nativní buňky choriových klků	Guanidine HCl ***	CF EU 1	26.8.2009	22.7.2010	Citlivost a matrice vzorku
499SA1	F508del, G542X	5T/9T	složený heterozygot	Krev	Gentra*	F508del, digesce,	26.4.2010, 10.5.2010	21.7.2010	Citlivost
2549X1	F508del	7T/9T	M-type, heterozygot	Kultivované buňky choriových klků	Gentra*	F508del	8.7.2010	13.7.2010	Citlivost a matrice vzorku
1855X1	F508del	7T/9T	M-type, heterozygot	Kultivované buňky choriových klků	Gentra*	F508del	23.8.2010	1.9.2010	Matrice vzorku

Molekulárně genetické vyšetření trombofilních mutací souvrou RHA thrombo fy. LBP (reverzní hybridizace na stripech)

Metoda využívající komerční kit **CE/IVD**

Metoda používaná v laboratoři přesně **dle instrukcí výrobce**

Retrospektivní způsob validace

Metoda založena na principu reverzní hybridizace – vyhodnocujeme vizuálně přítomnost jasně viditelné linie na proužku (stripu) dle předlohy

Kontrolní vzorky EQA – pozitivní/negativní

Vzorky DNA izolované z periferní krve – izolační postup

Validační parametry - citlivost, specifita, reprodukovatelnost a robustnost vyhodnocením výsledků EQA

Validační zpráva obsahuje mimo jiné laboratorní protokoly s výsledky EQA a osvědčení o účasti v EQA.

Vzorky EQA

Molekulárně genetické vyšetření trombofilních mutací
soupravou RHA trombo fy. LBP

EQA 2004 - 2007

Genotype	N of samples
FV Leiden negative	13
FV Leiden heterozygote	10
FV Leiden homozygote	9
FII 20210G>A negative	16
FII 20210G>A heterozygote	12
FII 20210G>A homozygote	4
MTHFR 677C>T negative	5
MTHFR 677C>T heterozygote	5
MTHFR 677C>T homozygote	4
Total	78

Přehled hodnocení validačních parametrů pro retrospektivní verifikaci

Validation Parameter	Sample	Repetition	N of Analysis
Specificity (EQA results)	34	1	34
Sensitivity (EQA results)	44	1	44
Reproducibility			
1st day	5	1	5
2nd day	5	1	5
3rd day	5	1	5
Robustness, different operators			
VN	5	1	5
IA	5	1	5
HK	5	1	5
Total N of Analysis			108

HRM analýza variant MTHFR genu genotypizace malých ampliconů (45 a 50 bp)

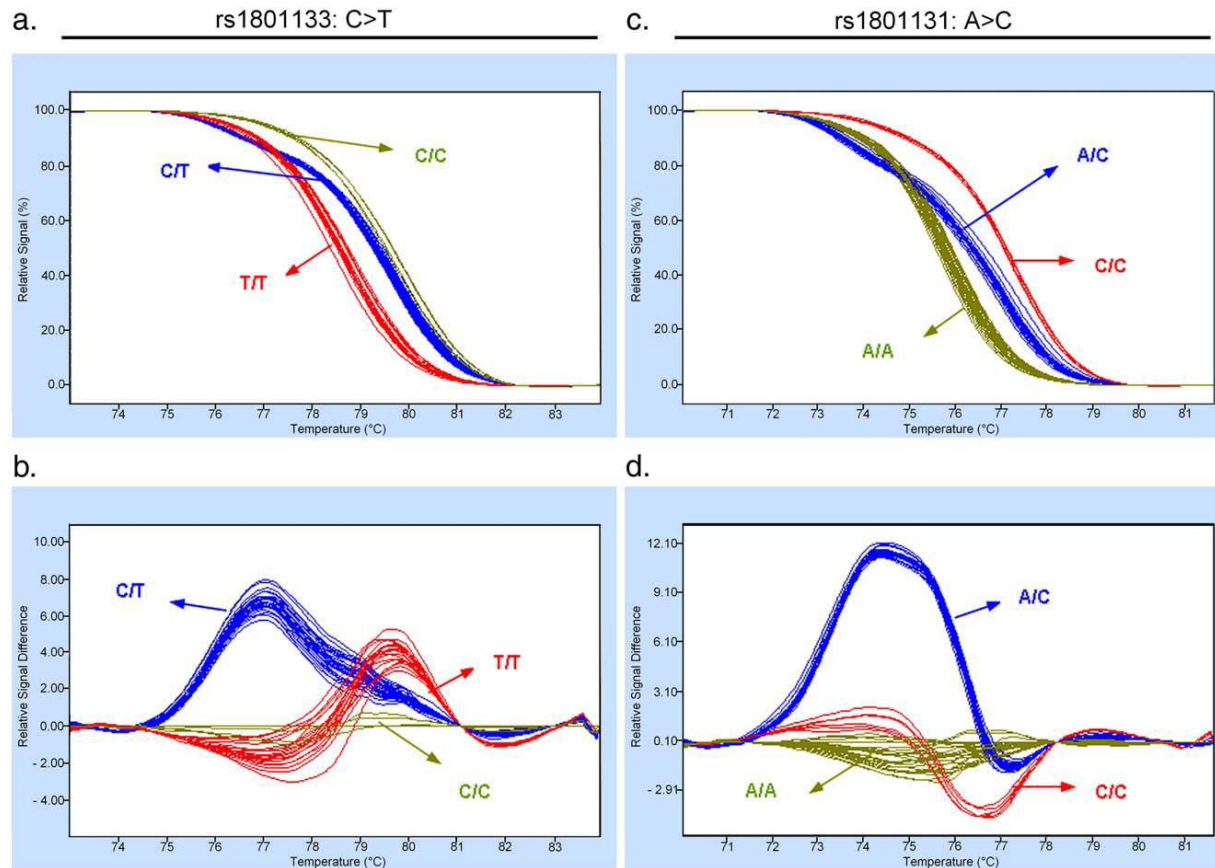

Fig. 1. Normalized plots, and normalized and temperature shifted difference plots

P.Norambuena; J. A. Copeland; P.Krenková; A. Stambergová; M. Macek. Diagnostic method validation: High resolution melting (HRM) of small amplicons genotyping for the most common variants in the MTHFR gene. **Clinical Biochemistry**, volume 42, Issue 12, August 2009, Pages 1308-1316

Validace HRM analýzy variant MTHFR genu

Metoda vyvinutá v laboratoři – „in-house“ metoda

Interní **plná validace** provedená v laboratoři

Ve své podstatě je to metoda kvantitativní – měříme množství fluorescence v závislosti na zvyšující se teplotě (heteroduplexní analýza).

Výsledkem analýzy je určení genotypu na základě porovnáním tvarů křivek tání (wt/mut).

Metoda HRM – v rámci konsorcia Eurogentest byla provedena **technická validace metody HRM**.

Vzorky DNA izolované z periferní krve – izolační postup

Dostupnost DNA vzorků – pozitivní/negativní

Metoda PCR s interkalačním činidlem prováděná v jedné zkumavce. PCR i analýza HRM na jednom přístroji.

Cena a časová náročnost vyšetření

Hodnocené parametry:

Citlivost, specifčnost, reprodukovatelnost, opakovatelnost a robustnost

Analyzované vzorky byly zaslepené

Validace HRM analýzy variant MTHFR genu

Specifičnost: 178 negativních vzorků (rs1801133:C>T)

46 negativních vzorků (rs1801131:A>C)

Citlivost: 203 pozitivních vzorků (rs1801133:C>T)

58 pozitivních vzorků (rs1801131:A>C)

Opakovatelnost: 10 x každý genotyp

Reprodukovatelnost: 3x každý genotyp v průběhu 3 dnů

Robustnost: různé množství DNA (3x každý vzorek), anelační teplota (+-1°C), počet cyklů PCR, různí pracovníci, objem master mixu a DNA.

Závěr: U všech vzorků správně určen softwarem genotyp. Všechna opakovaná měření u obou variant a třech genotypů poskytla správné tvary křivek tání, které umožnily jejich jednoznačnou diferenciaci a to jak při provedení opakování v jednom dni za stejných podmínek, tak i v průběhu více dnů. Metoda poskytuje správné výsledky při DNA koncentraci 10 ng – 50ng DNA. Změna v anelační teplotě ani v počtu cyklů v PCR reakci neovlivnila správnost výsledků. Avšak změna v množství přidaného master mixu (ul) a objemu přidané DNA způsobila změnu tvaru křivky. Přesná příprava master mixu dle laboratorního protokolu a používání kalibrovaných pipet je nutná.

Metoda je v podmínkách laboratoře použitelná pro diagnostické účely, poskytuje správné a spolehlivé výsledky.

Přímá sekvenace dle Sanger

„gold standard“ – referenční metoda pro identifikaci a charakterizaci DNA variant.

Metoda - **genotypizace** – cílená analýza známé mutace
- **mutační skenování**

Metoda již zavedená v laboratoři

Účast EQA: EMQN, DGKL

Odkaz na referenční sekvenci vyšetřovaného genu

Kvalita sekvenační analýzy

- design vhodných primerů (BLAST)
- přítomnost známých SNP v místě nasedání primerů
- odhad pravděpodobnost chyby „base call“ (PHRED score 20 – 1% pravděpodobnost chyby, PHRED score 30 – 0,1%).

**Practice guidelines for Sanger sequencing Analysis and Interpretation.
CMGS – Clinical Molecular Genetic Society.**

EuroGentest

<http://www.eurogentest.org/>

Laboratories

Quality Management and Accreditation/Certification of Genetic Testing (Unit 1).

Diagnostic validation

Standardised framework for the validation and verification of clinical molecular genetic tests. Ch.J. Mattocks a kol. European Journal of Human Genetics (2010) 18, 1276-1288

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20664632>

Validation report

Multiplex ligation-dependent probe amplification (MLPA)

The MLPA validation of NoE by EuroGentest

Automated DNA extraction – Chemagenic method – technology and validation report.

High resolution melting – HRM

Evaluation of High-Resolution Melting (HRM) for Mutation Scanning of Selected Exons of the *CFTR* Gene

(*CFTR* / high-resolution melting / HRM / mutation detection)

Petra Křenková, Patricia A. Norambuena, Alexandra Štambergová, Milan Macek Jr.

Folia Biologica (Praha) 55, 238-242 (2009)

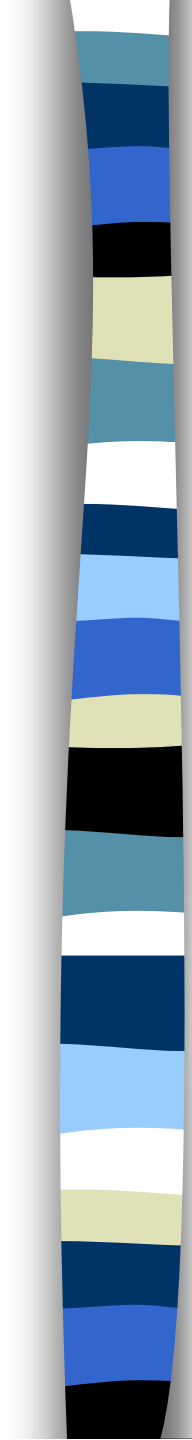
Diagnostic method validation: High resolution melting (HRM) of small amplicons genotyping for the most common variants in the *MTHFR* gene

Patricia A. Norambuena, Joshua A. Copeland, Petra Křenková, Alexandra Štambergová, Milan Macek Jr.

Hum Mutat. 2009 Jun;30(6):899-909.

Diagnostic guidelines for high-resolution melting curve (HRM) analysis: an interlaboratory validation of *BRCA1* mutation scanning using the 96-well LightScanner.

[van der Stoep N](#), [van Paridon CD](#), [Janssens T](#), [Krenkova P](#), [Stambergova A](#), [Macek M](#), [Matthijs G](#), [Bakker E](#).

Děkuji za pozornost